

Κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις

Κύριες ή ανεξάρτητες λέγονται οι προτάσεις που εκφράζουν ένα ολοκληρωμένο νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους στον λόγο.

Π.χ. Ο Κώστας δεν ήρθε μαζί μας.

Θα πάμε εκδρομή το Σαββατοκύριακο.

Δευτερεύουσες ή εξαρτημένες λέγονται οι προτάσεις που δεν εκφράζουν ένα ολοκληρωμένο νόημα και γι' αυτό δεν μπορούν να σταθούν μόνες τους στον λόγο, αλλά εξαρτώνται από μια άλλη πρόταση.

Π.χ. Ο Κώστας δεν ήρθε μαζί μας, επειδή ήταν άρρωστος.

Αυτός είναι ο αδερφός της, που πηγαίνει στη β' λυκείου.

Είδη δευτερευουσών προτάσεων

Είδη	Εισάγονται με:	Παραδείγματα
Ειδικές	ότι, πως, που	Είπε ότι θα φύγει αύριο.
Πλάγιες ερωτηματικές	αν, μήπως, ποιος, πόσος, πώς, πού	Με ρώτησε αν θα έρθεις. Με ρώτησε πού πας.
Βουλητικές	να	Θέλω να φύγω.
Ενδοιαστικές	μήπως, μη(ν)	Φοβάμαι μήπως φύγει.
Αναφορικές	ο οποίος, η οποία, το οποίο, όποιος, όποια, όποιο, όσος, όση, όσο, ό,τι, που	Ήρθε ο Στέλιος, ο οποίος έλειπε καιρό στο εξωτερικό. Πάρε ό,τι βρεις.
Υποθετικές	αν, άμα, είτε...είτε	Αν την ξαναδώ, θα της το πω.
Χρονικές	όταν, ενώ, καθώς, αφού, πριν, μόλις, προτού, ώσπου	Όταν τους βλέπω, χαίρομαι.
Αιτιολογικές	γιατί, επειδή, διότι	Έφυγε γρήγορα, γιατί είχε δουλειά.
Εναντιωματικές	αν και, ενώ, μολονότι, κι ας	Αν και δεν έκανε τίποτα, εκείνη τον μάλωσε.
Τελικές	να, για να	Ήρθε για να μείνει.
Αποτελεσματικές ή συμπερασματικές	ώστε, που	Λείπει τόσο καιρό, ώστε δε θυμάται κανέναν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω υπογραμμισμένες προτάσεις ως ανεξάρτητες ή ως εξαρτημένες. Αν είναι εξαρτημένες, να γράψετε τι είδους είναι.

- Παριστάνει τον πλούσιο, ενώ δεν έχει χρήματα. (εξαρτημένη, εναντιωματική)
- Η Πόπη δουλεύει πολλές ώρες κάθε μέρα. (.....)
- Αν δεν έρθεις, θα φύγω. (.....)
- Είμαι σίγουρος ότι τον είδες. (.....)
- Όλοι τον συμπαθούν, επειδή είναι ειλικρινής. (.....)
- Θα φτιάξω ένα γλυκό, που θα γλείφετε τα δάχτυλά σας. (.....)

2. Να υπογραμμίσετε στις παρακάτω φράσεις τις εξαρτημένες προτάσεις και να βάλετε στην παρένθεση τι είδους εξαρτημένες είναι.

- Πήγα στο σπίτι της Λουκίας, που είναι στον απέναντι δρόμο. (.....)
- Άκουσα ότι θα έρθει το τσίρκο στην πόλη. (.....)
- Τα παιδιά πανηγύρισαν, όταν η ομάδα τους έβαλε γκολ. (.....)
- Δεν έφαγε γιατί τον πονούσε το δόντι του. (.....)
- Φοβήθηκε μήπως χάσει το αεροπλάνο. (.....)
- Φορούσε σκούφο για να μην κρυώνει. (.....)
- Όσο και να προσπαθήσεις, δεν πρόκειται να τον πείσεις. (.....)

3. Να ενώσετε τις παρακάτω προτάσεις χρησιμοποιώντας τον σύνδεσμο που είναι στην παρένθεση.

- Το χιόνι έπεφτε όλη μέρα. Το χιόνι είχε καλύψει τα πάντα. (που)

.....

- Θα φύγω. Δε με χρειάζεται άλλο. (αφού)

.....

- Έχω πολύ διάβασμα. Δε θα παίξω σήμερα. (γιατί)

.....

- Ακούσαμε τον θόρυβο. Βγήκαμε έξω τρέχοντας. (μόλις)

.....

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

As θυμηθούμε λίγες αριθμητικές παραστάσεις.
Η σειρά εκτέλεσης των πράξεων (από τα αριστερά προς τα δεξιά) είναι:

1. Πολλαπλασιασμοί και διααιρέσεις.

2. Προσθέσεις και αφαιρέσεις

ΠΡΟΣΟΧΗ! Προηγούνται οι παρενθέσεις.

ΑΣΚΗΣΗ

$$1) 12,5 \cdot (18 - 12) =$$

$$5) 450 + 800 : 20 - 9 \cdot 11 =$$

$$2) (368 - 115) : 23 =$$

$$6) 3 \cdot (2,5 + 1,2) - 8 : 8 + 5,3 =$$

$$3) (7 + 3) \cdot 4 : 8 =$$

$$7) 8 \cdot 0,70 + 5 \cdot 0,80 + 6 \cdot 0,50 + 0,90 =$$

$$4) 4 \cdot 2 + 9 - 3 : 1 + 12 : 2 =$$

$$8) (98 \cdot 0,70 - 120 \cdot 0,45) : 2 =$$

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Το κυλικείο στο σχολείο της Σταματίας πούλησε τη χτεςινή ημέρα 29 τυρόπιτες, 26 κουλούρια, 34 τoστ, 17 σάντουιτς, 16 χυμούς και 22 μπουκαλάκια νερό. Με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα και κάνοντας μία αριθμητική παράσταση, να υπολογίσετε τις εσπράξεις του κυλικείου τη χτεςινή ημέρα.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ	
Τυρόπιτα	0,80 €
Κουλούρι	0,45 €
Τοστ	0,90 €
Σάντουιτς	1 €
Χυμός	0,65 €
Νερό	0,50 €